

GROEIAGENDA 2030

ONS BOD AAN DE PROVINCIE

A B X X X X E R D A M

H E N D R I K - I D O - A M B A C H T

X X E D R E C H T

X X X E N D R E C H T

H A R D I N X X I X E X D - X I E X X E N D A M

X X I X N D R E C H T

D O R D R E C H T

Het Drechtstedenbestuur én de dagelijkse besturen van de regiogemeenten hebben met de Groeiagenda een heldere, samenhangende toekomstambitie voor het gebied staan. Een visie gericht op onze inwoners, onze bedrijven en onze bezoekers. Het betreft niet zozeer nieuw beleid, maar wel scherper. Het Bestuursakkoord met de provincie en het regionale Meerjarenprogramma zijn en blijven de basis, maar nadrukkelijker dan voorheen zijn nieuwe keuzes gemaakt in de ambities en de hiermee samenhangende aanpak.

Meer focus in de zaken die worden nagestreefd en worden opgepakt. Hiermee ontstaat een basis voor betere samenwerking; tussen regio en gemeenten, gemeenten onderling, overheid en bedrijfsleven, onderwijs, zorg, het maatschappelijk middenveld én de regio en haar omgeving. Om samen te werken aan het 'Goed Leven in de Drechtsteden', want dat is waar we samen voor gaan.

Wij vragen de provincie ons te helpen bij een aantal thema's die we allebei belangrijk vinden. In dit document presenteren we - na een toelichting op de ambities en programmatische doelen - onze Spotlightprojecten. Dit zijn voor ons dé projecten waarmee we de beweging 'Goed Leven in de Drechtsteden' stimuleren, concretiseren en realiseren. Samen met u, provincie, willen we hiermee aan de slag. Samen ontwikkelen en uitvoeren, onze lobbykracht aan elkaar verbinden en gezamenlijke investeringskracht organiseren. Samenwerking is de sleutel.

Regionaal Meerjarenprogramma 2014-2018

Versterken economisch kracht
Aantrekkelijk gebied
Zorg en (zelfredzaamheid)

Bestuurakkoord Provincie Zuid-Holland en Drechtsteden

Woonkwaliteit en bereikbaarheid
Slim ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit
Energietransitie
Kennis en innovatie voor de nieuwe economie
Interregionaal netwerk

GOED WONEN
DUURZAAMHEID

GOEDE BEREIKBAARHEID
KWALITEIT

GOED WERKEN
INNOVATIE

Transformatie woonmilieus

Campus-ontwikkeling Leerpark

Verbetering bereikbaarheid

Spoorzone

Westelijke Dordtse Oever

TOELICHTING OP AMBITIES EN PROGRAMMATISCHE DOELEN

Goed Wonen

Hoe

Wonen inzetten als hefboom voor stedelijke ontwikkeling, groei inwoneraantal als drager voor economische kracht, stabiliteit en behoud van voorzieningen (meer dan 300.000 inwoners), evenwichtiger verdeling woonsegmenten, duurzame, gezonde woongebieden, benutten unieke gebiedskwaliteiten, transformatie kwetsbare wijken, interactie in binnenstad, compleet voorzieningenaanbod.

Wat (resultaat)

300.000+ inwoners (bij voortzetting beleid zou dit 280.000 inwoners zijn), evenwichtiger verdeling woonsegmenten (nu 60% goedkoop, 27% middelduur en 13% duur)

Stoppen uitstroom jongeren uit Drechtsteden voor studie of werk (negatief saldo vestiging/vertrek van groep 18-23 jaar verminderen van 1.000 naar 500 personen per jaar)

Tot 25.000 nieuwe woningen (huidig bestand is 118.000 woningen). Deze spelen in op de kwaliteitsvraag vanuit de Drechtsteden en Zuid-Holland (waaronder Metro-poolregio Rotterdam-Den Haag)

In 2030 zijn 10.000 meer hogeropgeleiden woonachtig in de Drechtsteden. Deze opgave koppelen aan de toenemende vraag om op de arbeidsmarkt hogeropgeleiden aan te trekken en te behouden

Het substantieel verminderen van het aantal scheefwoning (van circa 12.000 naar 6.000 huishoudens)

Een gemiddeld WOZ-cijfer dat overeenkomt met het Nederlands gemiddelde (nu in Drechtsteden 18% onder Nederlands gemiddelde)

Verwerven plaats in Top 10 woonaantrekkelijkheidsindex onder 50 grootste gemeenten (Atlas voor Gemeenten, in 2016 was dit plek 14 en in 2006 plek 30)

Goed Werken

Hoe

Nieuwe hoogwaardige bedrijvigheid bevorderen, stimuleren innovatiekracht, 30.000 arbeidsplaatsen erbij, transformatie maakindustrie, groen, digitaal en innovatief, stimuleren crossovers tussen sectoren, naast maritiem ook inzet op logistiek, leisure/retail en zorg, banen aan boven- en onderkant van de markt.

Wat (resultaat)

30.000 extra arbeidsplaatsen, verdeeld over sectoren: groothandel/logistiek (circa 8.000 arbeidsplaatsen), ICT en financiële en zakelijke dienstverlening (circa 7.000 arbeidsplaatsen), zorg en welzijn (circa 6.000 arbeidsplaatsen) en handel, horeca en persoonlijke dienstverlening (circa 4.000 arbeidsplaatsen)

3.000 extra arbeidsplaatsen maritieme cluster

50% meer hoogwaardige werkgelegenheid (van 30,5% naar 34,7%)

Groei extra 30.000 arbeidsplaatsen, vooral in aansprekende, onderscheidende vestigingsmilieus in de Drechtsteden waarbij ieder milieu gericht is op een specifieke doelgroep (vraaggericht bedrijventerreinenbeleid), passend bij de terrein- en omgevingskwaliteiten en aansluitend op de gewenste arbeidsmarktontwikkeling

Minimaal 3 regionale start-up-milieus gekoppeld aan gebieden/open innovatiemilieus

Minimaal jaarlijks 20 kansrijke start-ups faciliteren via beschikbaar instrumentarium met doorgroei van 5 naar de volgende fase van ontwikkeling

Geen tekort meer aan mensen voor specifieke sectoren (techniek, zorg, transport & logistiek en bouw & infra). Beter inspelen op vraag naar personeel van het regionale bedrijfsleven en betere aansluiting van opleiding op vraag (in partnerschap tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen)

Hogere waardering (rapportcijfer 6,6, Top5 mkb-vriendelijkste gemeente van grote gemeenten in Nederland)

Langere verblijfsduur en meer bestedingen (toeristische) bezoekers binnenstad Dordrecht

Goede Bereikbaarheid

Hoe

Verbetering bereikbaarheid weg, spoor en water, verbinding hotspots en CS, minder autogebruik en meer openbaar vervoer over weg en water, versterking stationsgebied Dordrecht, koppeling woon- en werklocaties aan hoogwaardig openbaar vervoer, aanpak congestie snelwegen, fieldlabs voor logistieke innovaties, verduurzaming vervoersstromen.

Wat (resultaat)

Reisafstand tussen hotspots en CS én hotspots onderling maximaal 10 minuten

Minder sterke groei autobezit dan in rest Nederland

Hogere binding eigen inwoners/bezoekers aan ov-voorzieningen

Betere beoordeling bereikbaarheid (auto + openbaar vervoer)

Lagere filedruk

Intercity-kwaliteit naar Brabantse stedenrij op niveau 2015, Intercitykwaliteit naar Rotterdam op niveau 2017, Intercitykwaliteit naar Roosendaal en verder op niveau 2017

Vergroten openbaar vervoerpotentie binnen 800 meter van station Dordrecht Centraal

Jaarlijks 300.000 extra gebruikers Waterbus (niveau 2009)

Duurzamer en schoner vervoer veel meer in zit voor de Drechtsteden. Dit vereist samenwerking, lef en trots!

TOELICHTING OP SPOTLIGHTPROJECTEN

De projecten waarmee we de beweging 'Goed Leven in de Drechtsteden' stimuleren, concretiseren en realiseren.

Spotlightproject: Transformatie woonmilieus

In de periode tot 2030 willen we 25.000 nieuwe woningen bouwen. Met hoogwaardige werkgelegenheid, een aantrekkelijk woningaanbod en goede voorzieningen willen we bestaande inwoners stimuleren om te blijven en nieuwe inwoners verleiden om zich in de Drechtsteden te vestigen.

De woningen worden gerealiseerd door zowel het ontwikkelen van onderscheidende woonmilieus als het transformeren van de kwetsbare woonmilieus. Kansrijke woningbouwlocaties zijn er voldoende: op de oeverlocaties, langs het spoor, aan de randen van de gemeenten (bij het buitengebied) en de inbreidingslocaties. Ook zal er worden ingezet op transformatie van monofunctionele bedrijfslocaties tot multifunctionele woon-werklocaties. Bijzondere positie is weggelegd voor het Drierivierenpunt en het

stationsgebied. Dit zijn de (toekomstige) A-locaties van de Drechtsteden. Dit zal ook in de kwaliteit van de woningen en omgeving moeten terugkomen. De ontwikkellocaties in onze regio hebben veel potentie. De opgave is echter lang niet altijd eenvoudig. Belemmeringen zullen moeten worden geïnventariseerd en weggenomen: op milieugebied (geluid, lucht, water, vervuiling grond), externe veiligheid, financiën en regelgeving.

Waardecreatie vormt het uitgangspunt bij iedere locatieontwikkeling en daarbij zal gebruik worden gemaakt van vernieuwende methodieken (zoals placemakingprogramma, tijdelijkheidsstrategie, regelvrije zones). Het woningbouwprogramma zal regionaal worden gecoördineerd en lokaal worden uitgevoerd. Hiertoe wordt een Taskforce ingericht en worden lokale uitvoeringsparagrafen gesloten.

Investerings in energiebesparing dragen bij aan de kwaliteit en de waarde van woningen. De Drechtsteden streven naar een gebouwde omgeving die energieneutraal is in 2050. We werken aan een regionale energiestrategie,

die we vanaf 2018 gaan uitvoeren. Om energieneutraal te worden, is een combinatie nodig van energiebesparing, duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Een prioriteit in de regionale energiestrategie is om de Drechtsteden van het aardgas af te halen. Een kwart van de gasnetten is binnenkort aan vervanging toe en de helft is ouder dan 30 jaar. We willen deze bij voorkeur niet meer vervangen. Een en ander betekent dat er op vrij korte termijn investeringen moeten worden gedaan in een alternatieve energie-infrastructuur in de gebouwde omgeving. Ook energiebesparing is van belang. We houden ons oog open voor nieuwe technologische ontwikkelingen en geven de transitie vorm in nauwe samenhang met randvoorwaardelijke ontwikkelingen (wet- en regelgeving, financiering, decentralisatie regierol) bij het Rijk. Behalve aan de energie-infrastructuur besteden we ook aandacht aan de duurzaamheid van (nieuwe) woningen.

Betrokken partijen: Drechtsteden, alle gemeenten, ontwikkelaars, corporaties, beleggers, Provincie, Rijk

Onrendabele top woningbouw

De bouw van woningen in binnenstedelijk gebied betekent bijna per definitie dat sprake is van een onrendabele top. In Rotterdam en Den Haag is sprake van een onrendabele top van € 28.500 per woning (rapport Fakton, 2016). Met een aantal aanvullende maatregelen kan dit teruggebracht worden tot circa € 15.000 per woning. Binnen Drechtsteden zal de onrendabele top zonder maatregelen naar verwachting lager liggen (complexiteit is minder groot), maar daarentegen zullen hier de aanvullende maatregelen minder effect opleveren. Daarom wordt voor de opgave binnen Drechtsteden onder de streep ook € 15.000 per woning aangehouden.

Energietransitie

Ergieneutraal Wonen, Gasloos Wonen, Plus op de Meter (extra energie voor de omgeving leveren): hiervoor een of meer pilotprojecten met stevig aantal woningen (nieuwbouw en bestaand), om te duiden wat dit betekent voor bewoners en de aanleg van woningen. Bij renovatie gaat het dan om ca. € 45.000 per woning en bij nieuwbouw meerkosten van ca. € 15.000.

Uitrol Warmtenet incorporeren in lopend traject Energieakkoord en met ambitie om met het Warmtenet dat in Dordrecht al aanwezig is, de rivieren over te steken. Verbinding met Roadmap Next Economy en cradle to cradle bedrijventerreinen.

Spotlightproject: Campusontwikkeling Leerpark Dordrecht

Het Leerpark wordt ontwikkeld tot campus om de economische positie van de regio te versterken. Samen met Leerpark-partner het Da Vinci College ambieert de gemeente om de Duurzaamheidsfabriek te ontwikkelen tot dé plek in de regio waar bedrijven en onderwijs samenwerken aan innovatie. De Duurzaamheidsfabriek heeft onlangs de titel 'Fieldlab Smart Industry' ontvangen en is daarmee één van de 15 landelijke initiatieven die deze titel mogen voeren.

De campus is nu al van groot belang om de regio voor te bereiden op de nieuwe arbeidsmarkt. Doel is om dit uit te bouwen tot een hoogwaardige campus met hybride onderwijs, een up-to-date infrastructuur en ruimte voor cross-overs tussen bedrijven en onderwijs. Het wordt een plek waar gerichte opleidingen worden aangeboden, op mbo- en hbo-niveau, en specifieke vakopleidingen en -trainingen om bedrijven te faciliteren.

Om de bedrijvigheid (nog meer) te stimuleren, zal op de campus een 'innovatieve maakfabriek' komen die ruimte moet bieden aan start-ups, horeca, vrijetijdsactiviteiten en parkeergelegenheid. Hieraan verbonden wordt ook ingezet op het creëren van broedplaatsen en kan het Leerpark zo als 'hub' dienen voor broedplaatsen elders in de regio. Het Albert Schweitzer Ziekenhuis en de Sportboulevard maken ook deel uit van de campusontwikkeling. Een goede ontsluiting per auto, fiets en openbaar vervoer is een belangrijke voorwaarde. Het idee is om via een nieuw treinstation (of lightrail) het Leerpark, het Gezondheidspark en de Sportboulevard als één knooppunt te benaderen. Hiernaast komt een innovatief vervoerssysteem om deze plekken onderling met elkaar te verbinden.

In het programma voor het Leerpark is - bovenop de bestaande functies - voor 16.400m² aan bedrijfsfuncties opgenomen, voor maatschappelijke functies 700m² en voor kantoren 2.000m². Verder komen er ca. 270 extra woningen (met daarboven nog eens 200 optioneel) én wordt ingezet op de vestiging van een halte lightrail of treinstation.

Kortom, studeren, wonen en werken op één plek die uitstekend bereikbaar is!

Betrokken partijen:

*Gemeente Dordrecht en het Da Vinci College,
private partners en semi-publiek*

Campusontwikkeling Leerpark

Het gebied van het Leerpark bezit mogelijkheden tot door-groei naar campus. Er is circa 6.000m² ruimte voor een innovatiehal (start-, scale-ups), parkeren, uitbreiding onderwijs en/of leisurefaciliteiten. Hiervoor zijn extra investeringen vereist, gericht op:

1. Inhoudelijke doorontwikkeling Duurzaamheidsfabriek regio
2. Ontwikkelen startersmilieu/locaties t.b.v. start- en scale-ups, incubators en accelerators
3. Investeren in bereikbaarheid ov; knooppuntontwikkeling.
4. Zorginnovatie

Ontwikkeling Duurzaamheidsfabriek

Project betreft de ontwikkeling van fysiek/virtueel netwerk van co-creation labs, fieldlabs, joint academies, incubation centers, waar educatie, onderzoek en innovatie elkaar ontmoeten. Met fieldlabs, praktijkgericht onderzoek, samenwerking tussen studenten, onderzoekers, incubators, start-ups, accelerators en grote bedrijven aan innovatieve producten en diensten en aan onderwijsinnovatie. Creatie van een startersmilieu waar studenten kunnen doorgroeien naar volwaardige ondernemers.

Faciliteren 2 broedplaatsen

Faciliteren van 2 verschillende soorten milieus waar starters of doorgroeiërs als start-, of scale-ups kunnen doorgroeien naar volwaardige ondernemers. Hierdoor kan een fysiek/virtueel netwerk van co-creation labs, fieldlabs, CIV's en CoE's ontstaan, waar educatie, onderzoek en innovatie elkaar ontmoeten. Een milieu waar fieldlabs worden (door)ontwikkeld (met mogelijk wisselende content en engineering), waar praktijkgericht onderzoek plaatsvindt en waar studenten, onderzoekers, incubators, start, en scale-ups, accelerators en grote bedrijven samenwerken aan (toepassingen van) innovatieve producten en diensten en tezamen voeding geven aan vraaggerichte onderwijsinnovatie.

Gedacht wordt aan verbinding met onderwijs op het Leerpark, het faciliteren van een broedplaats voor maakindustrie gerelateerde start- en scale-ups (bijvoorbeeld locatie Nedstaal, Mercon Kloos, Waterbusplein HIA) en een broedplaats die een meer kantoorachtige setting vraagt in een interactie-milieu (bijvoorbeeld binnenstad Dordrecht).

De locaties voor de broedplaatsen zijn nog niet bepaald. Investeringsbedragen naar verwachting 4 miljoen per locatie.

Spotlightproject: Verbetering bereikbaarheid

Door goede bereikbaarheid per weg, openbaar vervoer, water of fiets wordt Drechtsteden interessant voor mensen om er te komen wonen, werken en recreëren en dat draagt weer bij aan onze ambities. Het mobiliteitssysteem van de Drechtsteden loopt in zijn huidige vorm nu al, maar zeker in de toekomst tegen zijn grenzen aan wat betreft capaciteit en effecten op leefbaarheid en externe veiligheid.

Het is niet toereikend om de huidige bereikbaarheidsknelpunten aan te pakken en te streven naar verbetering van bestaande vervoerssystemen. Ruimte wordt steeds schaarser. En dat levert met de veranderende en groeiende mobiliteitsvraag een spanningsveld op. Een systeemsporging in het mobiliteitssysteem is nodig. Dit betekent niet stapsgewijs verbeteren, maar schoksgewijs: vernieuwing in plaats van alleen verbetering van het bestaande. Bijvoorbeeld door het introduceren van extra openbaarvervoerssystemen. Dus naast Intercity ook lightrail, naast een standaard waterbus ook meer flexibele en snellere vormen van openbaar vervoer over water. Er zal meer worden ingezet op duurzame mobiliteit door het bevorderen van duurzamere vervoerswijzen en vervoersmiddelen. Deze ontwikkelingen moeten leiden tot een groeiende en veranderende vraag naar mobiliteit en gaan het aanzien en gebruik van de regio fundamenteel veranderen.

De regio blijft inzetten op een structurele aanpak van dé grote flessenhals in onze regio, de A15. Maar daarnaast zullen innovatieve en praktijkgerichte oplossingen worden ontwikkeld omdat uitbreiding in asfalt alleen geen soelaas blijft bieden. Voorstellen om doorgaand en lokaal verkeer van elkaar te ontvlechten. Ook voor het slimmer afwikkelen van verkeersstromen door tunnels, over bruggen én over water (binnenvaart) worden praktische toepassingen bedacht. Tevens zal in samenwerking met het bedrijfsleven worden ingezet op een innovatieve logistieke agenda.

Door de Groeistrategie worden de noodzaak en de mogelijkheden om een verbetering rondom bereikbaarheid in de Drechtsteden te bereiken, groter. De Groeistrategie zal fungeren als hefboom voor de vereiste en vergaande vernieuwingen in onze vervoerssystemen!

Wat we concreet willen: Intercitykwaliteit richting Brabantse stedenrij op niveau 2015, Intercitykwaliteit richting Rotterdam op niveau 2017, Intercitykwaliteit richting Roosendaal en verder op niveau 2017. Vergroten openbaarvervoerpotentie binnen 800 meter van station Dordrecht Centraal, programmeren van kansrijke gebieden (moeten vanaf CS goed bereikbare locaties zijn: 15 minuten fietsen, 15 minuten met de bus) die binnen 3-5 jaar kunnen worden ontwikkeld als aantrekkelijk woon-werkmilieu, aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat voor nieuwe doelgroepen.

Betrokken partijen:

Drechtsteden, gemeenten, provincie, RWS, Prorail, bedrijfsleven, vervoerders

Innovatie personenvervoer over water met flexibel systeem

Ten behoeve van verbetering van het systeem van personenvervoer over water wordt er geëxperimenteerd met (innovatieve) mogelijkheden dit systeem te verbeteren. Dit kan betekenen: de verbetering van het bestaande systeem van waterbussen (nieuwe verbindingen, uitbreiding vaartijden, hogere frequenties, etc.), maar ook meer vraagafhankelijk vervoer op bepaalde momenten, inzet ICT, e.d. Hierin wordt nauw opgetrokken met de provincie Zuid-Holland en wordt aangesloten op de resultaten van het onderzoek naar de toekomstvisie op personenvervoer over water, zoals in het voorjaar van 2017 opgesteld.

Opwaarderen poorten Waterbuspleinen bij Drechtsteden

Aankomst op meeste Waterbuspleinen staat in schril contrast met de verwachtingen bij de eerste blik op de regio vanaf water. Pleinen kunnen veel meer betekenis krijgen als 'poort' van de regio. Eerste stappen kunnen gezet worden bij het Waterbusplein in Hendrik-Ido-Ambacht, het Otto Dickeplein in Dordrecht, Waterbusplein Hendrik-Ido-Ambacht, Veerplein Zwijndrecht.

Lightrail

Een wezenlijk onderdeel van de ruimtelijke economische ambities is het verdichten en versterken van het bestaand bebouwd gebied. Zonder de lobby voor Intercitykwaliteit los te laten, liggen er kansen om het stedenbaanprincipe verder uit te werken. Hierbij staat de koppeling van programma (wonen, werken) en bereikbaarheid (met name openbaar vervoer en fiets) centraal. Concreet betekent dit dat ingezet wordt op Lightrail tussen Rotterdam en Drechtsteden over het bestaande spoor. Dit biedt kansen voor nieuwe haltes (bijvoorbeeld Dordrecht Amstelwijck, Leerpark, Zwijndrecht Munnikensteeg, Dordrecht Baanhoekweg (Merwedelinge Lijn)) en (her)ontwikkeling van tussengelegen locaties.

Fieldlab Logistiek

De Drechtsteden willen om de bereikbaarheid en de leefbaarheid te verbeteren inzetten op een innovatieve logistieke agenda en op deze wijze als fieldlab dienen. De projecten van de logistieke agenda zijn gericht op innovatie en transitie. Kansrijke logistieke thema's op deze agenda zijn onder meer autonoom varen en aanmeren, emissie-arme binnenvaart, truck platooning, servicelogistiek maritieme maakindustrie, Green Deal Stadslogistiek en logistieke ontkoppelpunten.

Fieldlab Drechttring

We blijven inzetten op een definitieve oplossing voor knelpunt A15 Sliedrecht – Gorinchem, maar daarna willen wij niet meer pleiten voor meer asfalt, maar voor andere oplossingsrichtingen. Daartoe willen wij ook experimenteren op de Drechttring (A15, A16, N3), zodat ook hier een fieldlab ontstaat. Gedacht kan dan worden aan:

- Verminderen barrièrewerking door toepassing van innovaties ter verbetering van lucht en geluid rond snelwegen en spoor (zelf rijdende auto's leiden nog niet tot grote geluidsreductie)
- Ontvlechten van doorgaand en lokaal verkeer
- Truck platooning
- Stedelijke verdichting rondom Drechttring: 'Wonen in een geluidsscherm' nu al in Dubbeldam, maar kan nog sterker worden uitgedragen om de Drechtsteden beter zichtbaar te maken
- Flexibele wegindelingen met slimme wegmarkeringen.

Definitieve oplossing knelpunt A15 Sliedrecht-Gorinchem

De eerste stappen voor een definitieve aanpak van de A15 zijn inmiddels gezet: in 2019 zal naar verwachting sprake zijn van de oplevering van kortetermijnmaatregelen op het weggedeelte Papendrecht-Sliedrecht. Voor het resterende deel van Sliedrecht-Gorinchem is inmiddels bij aangenomen Tweede Kamermotie waarschijnlijk 200 miljoen beschikbaar. Dit bedrag is echter onvoldoende om genoemd wegdeel definitief aan te pakken. Naar verwachting is een totale investering van 350 tot 400 miljoen nodig, wat het nog extra benodigde bedrag brengt op 200 miljoen.

Spotlightproject: Spoorzone

Het huidige Centraal Station (CS) is geen positief visitekaartje. Een forse gebiedsimpuls is nodig. Doel is om het CS met zo'n impuls op te waarderen tot belangrijk, landelijk vervoersknooppunt: aangesloten op het internationale net van Randstad naar België. Een station met Intercitykwaliteiten. In overleg met de NS moet duidelijk worden welke mogelijkheden daartoe zijn en onder welke condities de NS hieraan wil meewerken.

Hier hoort ook een stevig woon- en commercieel programma bij (niveau Leiden). Alleen dan kan deze plek fungeren als entree voor de gehele regio. Dit is ook een locatie die voor (hoogopgeleide) jongeren interessant kan worden.

De programmatische mogelijkheden rond Dordrecht Centraal voor een functioneel verdichtingsprogramma worden bekeken. Dit start met een haalbaarheidsstudie naar een goederenspoortunnel. Vervolgens zullen oplossingsstrategieën moeten worden ontwikkeld voor het vraagstuk van externe veiligheid, en hiermee samenhangend toevoegen van een functioneel programma voor de lange termijn (na circa 15 jaar).

Betrokken partijen:

Gemeente Dordrecht, Drechtsteden en provincie, NS, ProRail, provincie, gemeenten, projectontwikkelaars, bewoners, ondernemers

Ontwikkelen plan van aanpak en ontwikkelen bod aan het Rijk voor een goederenspoortunnel.

Een vrijwel ongehinderde verdichting in de stationsgebieden van Dordrecht en Zwijndrecht kan plaatsvinden indien de huidige belemmeringen ten gevolge van de externe onveiligheid kunnen worden opgeheven. Eerder is door Grontmij een studie verricht naar de mogelijkheden van een tunnel voor het spoorgoederenvervoer tussen Kijfhoek en de Moerdijkbrug. De kosten werden toen begroot op bijna 1,3 miljard. Idee is nu deze studie uit te breiden met de bouw mogelijkheden ten gevolge van de tunnel en hiermee een "verdienpotentieel" te bepalen (hoeveel woningen kunnen dan gebouwd worden, welk deel van de behoefte van de Zuidelijke Randstad wordt dan ingevuld dat niet elders hoeft) waarmee het gesprek met het Rijk kan worden aangegaan.

Spotlightprojecten: Westelijke Dordtse Oever

Aan de westzijde van Dordrecht ligt de Westelijke Dordtse Oever, bestaande uit de Zeehaven, de bestaande terreinen Dordtse Kil I t/m IV en vanaf 2018 te ontwikkelen terrein Dordtse Kil IV. De ontwikkeling van de terreinen kan geplaatst worden in de totale ontwikkeling van de mainport/Havenindustriële Complex. Met de ontwikkeling van het nieuw uit te geven terrein Dordtse Kil IV zijn bovendien stevige ambities geformuleerd op het gebied van profiel, duurzame logistieke concepten en innovatie.

Op het kruispunt tussen Rotterdam en achterland bevindt zich aan de westzijde van Dordrecht - langs de A16 en op slechts 10 minuten van de historische binnenstad - met 700 hectare, 950 bedrijven en ruim 14.000 arbeidsplaatsen het grootste bedrijventerrein in de regio. De Westelijke Dordtse Oever omvat onder andere grote watergebonden bedrijven, productiebedrijven, kantoorruimten, distributie- en logistieke bedrijven, autobedrijven, aannemers en handelsbedrijven. Onderdeel van de Westelijke Dordtse Oever is de Zeehaven Dordrecht. De aanwezigheid van de Zeehaven als inland seaport maakt naast de vestiging zeehaven- en kadegebonden bedrijvigheid ook de ontwikkeling van value added services op de bedrijventerreinen mogelijk. Voor de integrale ontwikkeling van het gebied heeft de gemeente, het Havenbedrijf Rotterdam (als exploitant van de Zeehaven) en overige overheden een omvangrijk investeringspakket vastgesteld, onder meer gericht op de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de bereikbaarheid/infrastructuur.

De Westelijke Dordtse Oever (WDO) is de grootste banenmotor van de regio. Met de uitgifte van Dordtse Kil IV (vanaf 2019), gericht op de logistieke markt, in combinatie met een optimalisering van de bestaande terreinen zullen nog eens 2.800 banen worden toegevoegd. Vanuit de groei-ambitie van de regio, met 30.000 nieuw te realiseren arbeidsplaatsen in de periode tot 2030, is de verwachting dat een groot deel van de banen op het gebied van logistiek/groothandel en (maritieme) maakindustrie in de WDO worden gerealiseerd.

Met de ontwikkeling van de WDO willen we niet alleen het werkgelegenheidsaanbod in de regio vergroten, maar tegelijkertijd hebben we de ambitie om de volledige keten rond duurzame brandstoffen breed te integreren in de ontwikkeling van WDO. De ontwikkeling van een energiehub voor nieuwe brandstoffen, LNG en waterstof, zorgt voor een stevige inzet op schonere en duurzame transportprestatie. De uitdaging ligt in het organiseren van de volledige keten op locatie, tezamen met een verkoop- en leveringspunt hiervan. Het concept werkt sturend voor de vestiging van logistieke distributie op het terrein en de technologische ontwikkeling die daaraan voorafgaat. Deze business innovation zorgt voor een duurzame ontwikkeling van bedrijventerreinen en geeft ze een onderscheidend profiel, met de toevoeging van waardeketens en clustervorming.

Betrokken partijen:

Gemeente Dordrecht, Havenbedrijf Rotterdam, Rijk, ontwikkelaars, Provincie e.a.

TOTAALOVERZICHT

Propositie Drechtsteden PZH	Investering	Lobby	Regelgeving
 Transformatie woonmilieus			
 Campus- ontwikkeling Leerpark			
 Verbetering bereikbaarheid			
 Spoorzone			
 Westelijke Dordtse Oever			

Drehtsteden